

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Φωνολογική Ανάπτυξη και Διαταραχές

Ενότητα 13: Φωνολογικές διαταραχές / Συμπτωματολογία

Ζακοπούλου Βικτωρία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας Φωνολογική Ανάπτυξη και Διαταραχές Ενότητα 13: Φωνολογικές διαταραχές / Συμπτωματολογία

Ζακοπούλου Βικτωρία
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Ιωάννινα, 2015

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι φωνολογικές διαταραχές και η συμπτωματολογία.

Έμφαση δίνεται στις διαταραχές άρθρωσης / φωνολογικές διαταραχές.

Περιεχόμενα ενότητας

- Φωνολογικές διαταραχές / Συμπτωματολογία
- Διαταραχές άρθρωσης/Φωνολογικές διαταραχές

Φωνολογικές διαταραχές / Συμπτωματολογία

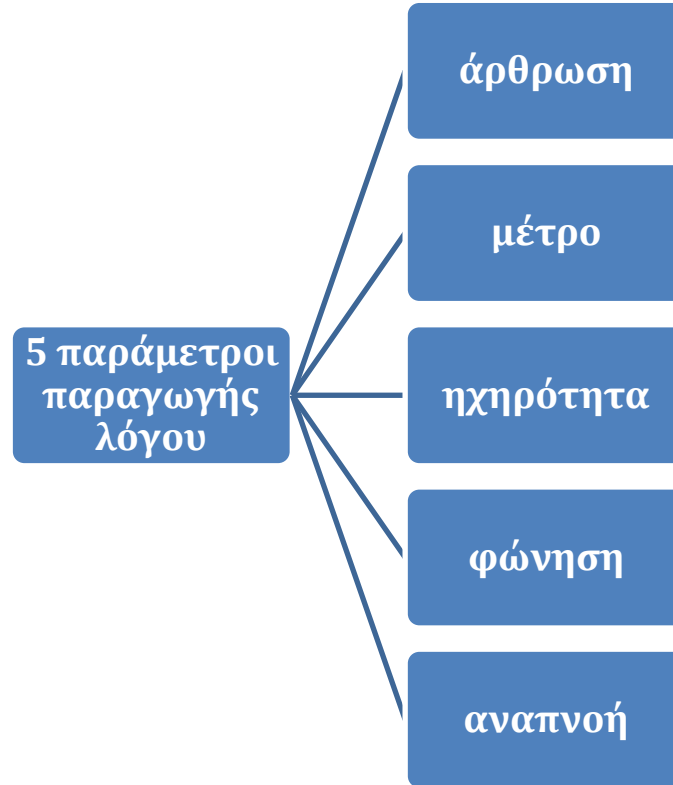
Φωνολογικές διαταραχές / Συμπτωματολογία:

- Δυσκολία στην προφορική έκφραση.
- Δυσκολία στην ακουστική αντίληψη.
- Ιστορικό πρώιμων δυσκολιών άρθρωσης ή/και γλωσσικής επιβράδυνσης.
- Δυσκολία στη φωνηματικογραφημική αντιστοιχία.
- Αδυναμία ανάλυσης των ομιλούμενων λέξεων σε συλλαβές και φωνήματα.
- Ελλείμματα βραχυπρόθεσμης μνήμης ως προς την ακουστική / λεκτική κωδικοποίηση.
- Χωρίς έλλειμμα της διαδικασίας οπτικής αντίληψης.
- Επικράτηση της οπτικής μνήμης για την αναγνώριση της λέξης.
- Δυσκολία συνδυασμού των φωνημάτων κατά την ανάγνωση.
- Αδυναμία κωδικοποίησης των λέξεων.
- Φτωχή αναγνωστική κατανόηση εξαιτίας της αδυναμίας να κατακτήσει τον κώδικα.

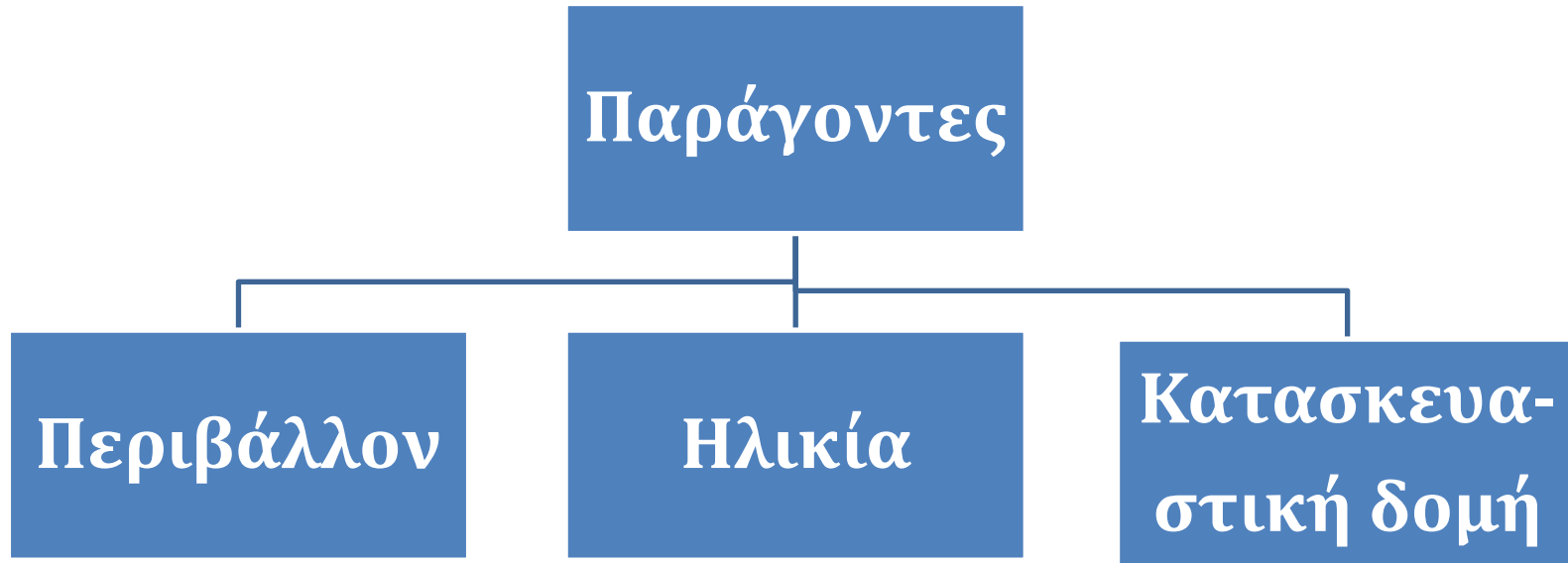

Διαταραχές άρθρωσης/Φωνολογικές διαταραχές

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (1 από 11)

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (2 από 11)

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (3 από 11)

Τα φωνήματα αποκλίνουν ιδιαίτερα από τα δεδομένα.

Τα αποκλίνοντα φωνήματα εκδηλώνονται ως διαταραχές άρθρωσης, μόνο όταν προϋποθέτουν επικοινωνία.

Ο λόγος ιδιαίτερα φτωχός ή μη ικανοποιητικά κωδικοποιημένος.

«Η δυσαρθρία προκύπτει ως αποτέλεσμα της διακοπής της αναπτυξιακής διαδικασίας διαμόρφωσης των επιδράσεων ανάμεσα στο παιδί και το περιβάλλον του» =

Εξελικτική διαταραχή λόγου

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (4 από 11)

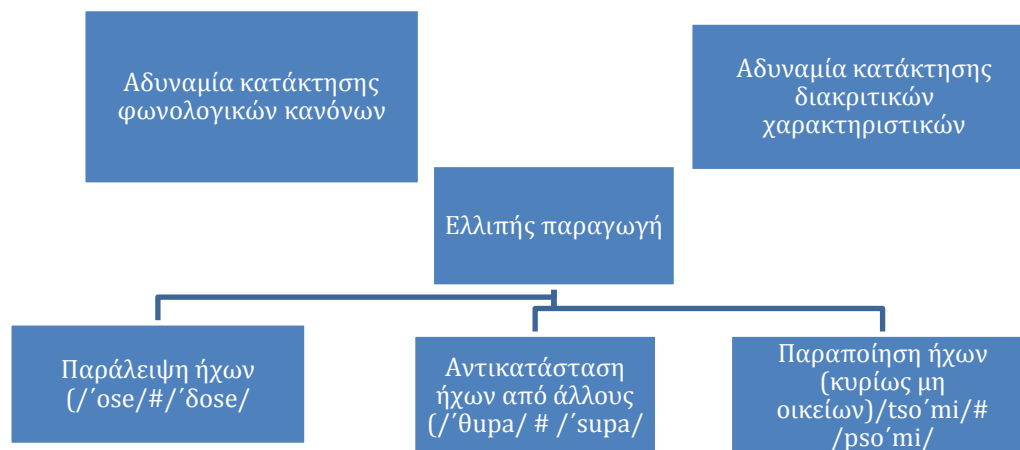
Η προσέγγιση των διαταραχών άρθρωσης είναι λειτουργική και όχι αιτιολογική.

Τα παιδιά ή οι ενήλικες με διαταραχές, μπορεί:

1. Να επηρεάστηκαν από ελλιπή λόγο άλλων.
2. Να αδυνατούν να οικειοποιηθούν σωστούς αρθρωτικούς κανόνες λόγω αναπτυξιακών ή νευρολογικών προβλημάτων.

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (5 από 11)

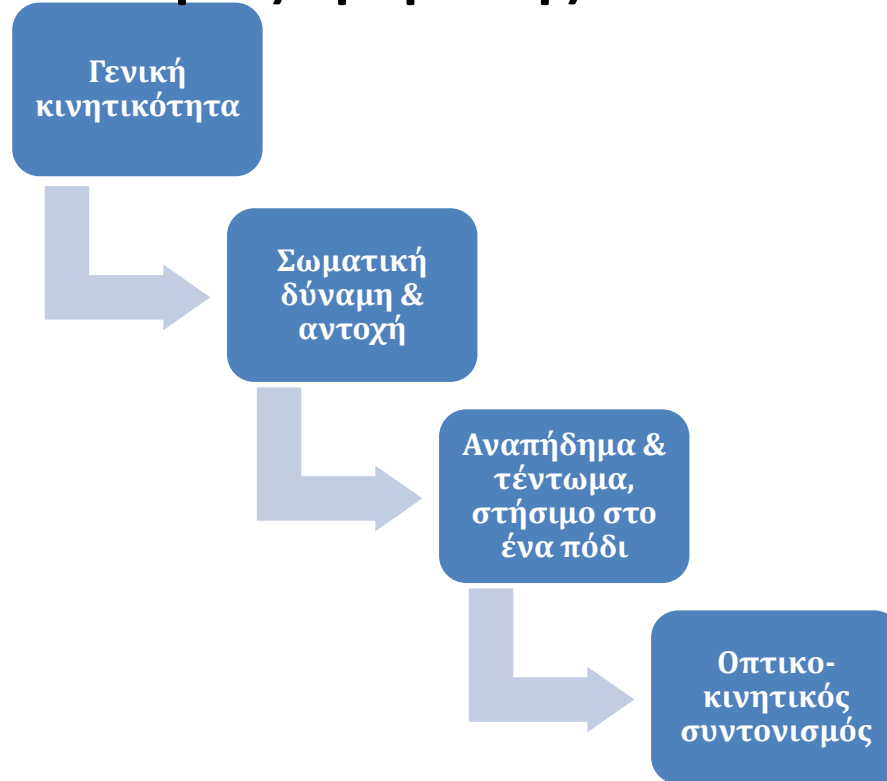

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (6 από 11)

- ❖ Ακουστική διάκριση: γενική αδυναμία ακουστικής διακριτότητας συγκεκριμένων ήχων.
- ❖ Προφορική συναίσθηση: Επιτυγχάνεται μόνο από την παρατήρηση της άρθρωσης των ήχων. Απαιτείται και αντιληπτική διάκριση & αισθητηριακή λειτουργία & μνημονική & κιναισθητική.

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (7 από 11)

❖ Κινητικές δεξιότητες: αδυναμίες άρθρωσης & προβλήματα σε:

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (8 από 11)

- **Δυσλαλία:** Παρατηρείται διαταραχή όχι στον τρόπο και τη διαδικασία κατάκτησης της ομιλίας αλλά στην άρθρωση και την οργάνωση των λεκτικών συνόλων. Συνήθεις δυσκολίες είναι οι αντικατάσταση συλλαβών ή φθόγγων μέσα σε μια λέξη π.χ (αντί για ζωάκι → βωάκι). Αντιμεταθέσεις φθόγγων όπως (αντί για σπίτι → τίσπι), χρήση φωνηέντων ανάμεσα σε συμφωνικούς συνδυασμούς π.χ. (τερέχω { αντί } τρέχω)
- **Ρινολαλία:** Πρόβλημα χρωματισμού των ήχων, καθώς όλοι οι ήχοι περνούν από τη ρινική κοιλότητα π.χ αντί για νερό, ακούμε νενό.

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (9 από 11)

- **Δυσαρθρία:** Παρατηρούνται δυσκολίες στην άρθρωση φθόγγων, λέξεων μόνο ως προς την προφορά.
- Έχουμε διαταραχή του ρυθμού, αδυναμία στο να βρει το άτομο τις κατάλληλες, σωστές λέξεις για να εκφραστεί, να περιγράψει γεγονότα ή συναισθήματα.
- Η παρέμβαση μας θα πρέπει να ενισχύσει την αρμονία και το ρυθμό του λόγου. Τα στοιχεία της προσωδίας πρέπει να βελτιωθούν καθώς και το μήκος φράσης.

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (10 από 11)

- Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούμε οικίες λέξεις, εύκολες στον χειρισμό, που θα δημιουργούν αρμονικούς αρθρωτικά συνδυασμούς.
- Μας ενδιαφέρει και η ενίσχυση του σημασιολογικού παράγοντα και της έκφρασης γι' αυτό πρέπει να δίνουμε ποιοτικά πλουσιότερα σύνολα κατά την παρέμβαση π.χ. (μπορείς να μου φέρεις ένα ποτήρι νερό? αντί για θέλω νερό ή πιω νερό).

Διαταραχές άρθρωσης / Φωνολογικές διαταραχές: (11 από 11)

- **Ακουστική – Φθογγική αγνωσία:** Παρουσιάζεται πρόβλημα ακουστικής διάκρισης και κατ' επέκταση πρόβλημα φωνολογικής διάκρισης.
- Το πρόβλημα της ακουστικής επεξεργασίας και διάκρισης (αναλυτικοσυνθετική λειτουργία του αυτιού) έχει ως επακόλουθό του την επανάληψη συλλαβών, τη σύγχυση φθόγγων και την αντικατάσταση συλλαβών. Υπάρχει αδυναμία αντίληψης της κατεύθυνσης των ήχων, αδυναμία στο να συσχετίσει τους κανόνες (αυτού που ακούει με αυτού που πρέπει να αρθρώσει) καθώς και έντονο αίσθημα κούρασης κατά το άκουσμα μιας συζήτησης.

Βιβλιογραφία

- Dodd, B., McCormack, P., (1995). *“A model of speech processing for differential diagnosis of phonological disorders”*. In, ed. B Dodd, *Different Diagnosis & Treatment of children with Speech Disorders*. London, Whurr Publishers. (pp. 65-89).
- Yopp, H., Troyer, S. (1992). Training phonemic awareness in young children. Unpublished manuscript.
- Grunwell, P., Russell, J., (1990), *“A phonological disorder in an English-speaking child: a case study”*. *Clinical Linguistics and Phonetics*, 2, pp. 29-38.
- McCormick, L., (1984). *“Intervention planning”*. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- Snowling, M. J., (1995). *“Phonological processing and developmental dyslexia”*. *Journal of Research in Reading*, 18, 132-138.
- Ζακοπούλου, Β. (2001). *Πρώιμη ανίχνευση τάσεων προς εμφάνιση συμπτωμάτων δυσλεξικής συμπεριφοράς κατά την προσχολική ηλικία, διδακτορική διατριβή, παιδαγωγικό τμήμα νηπιαγωγών Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.*

Σημείωμα Αναφοράς

Ζακοπούλου, Β. (2015). Φωνολογική Ανάπτυξη και Διαταραχές. Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO144>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ζαμπάκη Θεοδώρα
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος ενότητας